

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Oslo, 01.07.2013

HØRING AV NOU 2013:4 KULTURUTREDNINGEN 2014

Forbundet Frie Fotografer (FFF) er landsdekkende medlemsorganisasjon for kamerabaserte kunstnere, og representerer 330 utøvende foto- og videokunstnere. Vi er den eneste kunstnerorganisasjonen i det visuelle kunstfeltet som ikke mottar faste midler over statsbudsjettet, men drives av midler bevilget fra Norsk Fotografisk Fond og medlemskontingenten. Kamerabasert kunst har, som departementet selv fastslår i Stortingsmelding 23, hatt en vesentlig aktivitetsøkning de seneste årene. For å understøtte en videre fremtidsrettet utvikling innen dette kunstfeltet, har FFF søkt om faste midler over statsbudsjettet fra og med 2014. Vi mener det er flere måter å drive formidling på utover ren galleri- og museumsvirksomhet, og erfarer at vi som landsdekkende organisasjon i større grad står friere til å arbeide formidlingsrettet i hele Norge og til en bred målgruppe. Vi ønsker å utvide vårt virke som formidlings- og kompetanseaktør for å ytterligere understøtte våre medlemmers aktiviteter og arbeid ved å styrke kunstfotografiets rolle i samfunnet.

I vårt høringssvar til Kulturutredningen vil vi først fremheve viktigheten av disse tiltakene og områdene, i prioritert rekkefølge:

1. Etablering av innkjøps- og støtteordning for fotobøker

NOU 2013:4, kap. 11, pkt. 11.8.2, s. 179

FFF har lenge vært pådriver for å få etablert en innkjøpsordning for fotobøker (bøker med hovedvekt på fotografisk materiale, ofte av visuellpoetisk eller dokumentarisk art). Vårt initiativ ble tatt med som et eget punkt i Kulturdepartementets foreslåtte satsningsområder i Stortingsmelding 23, og vi var svært glade da vi også kunne lese følgende i Kulturutredningen 2014: "I 2013 er det lagt inn vel 4 millioner til arrangørstøtteordningen og innkjøpsordningen for fotobøker." Dette viste seg å være en feil i utredningen, og ordningen ble dessverre ikke fulgt opp på statsbudsjettet for 2013.

FFF har foreslått en treårig prøveordning der det kjøpes inntil 15 titler á 500 eksemplarer pr. år. Det bør oppnevnes en fagkomité eller et *underutvalg/vurderingsutvalg* for fotobøker under *Fagutvalget for litteratur* i Norsk Kulturråd som sitter i anslagsvis tre år og arbeider med en årlig vurdering av innkommet materiale. FFF vil ha en representant i dette utvalget. Ordningen bør gjelde fotobøker der hovedfokuset ligger på det billedmessige innholdet og en høy grad av profesjonalitet. Bøkene bør ha minst en av følgende kriterier: kunstnerisk, dokumentarisk, poetisk, reflekterende og/eller debatterende kvaliteter.

En slik ordning vil styrke spredning og formidling av den fotografiske kunstformen, og samtidig styrke fotokunstnerens økonomiske situasjon. En økning i biblioteksvederlaget vil stimulere feltet gjennom flere stipender og støtteordninger, og FFF presiserer behovet for og viktigheten av at denne ordningen innføres.

2. **Innføring av prøveordning for utstillingshonorar**

NOU 2013:4, kap.11, pkt. 11.8.2, s. 178

FFF stiller seg bak de visuelle kunstnerorganisasjonenes felles innspill om å avvikle ordningen med utstillingsvederlag og erstatte den med en ordning med utstillingshonorar. Den nye ordningen går ut på at kunstnere som produserer en utstilling ved et av landets offentlig støttede kunstmuseer eller gallerier, mottar et honorar for dette arbeidet ut fra tydeligere fastsatte satser. De offentlig støttede institusjonene bør ansvarliggjøres for den kunstproduksjonen som skjer i deres regi. Også Enger-utvalget har tro på at utstillingshonoraret kan utjevne de store inntekts-forskjellene mellom de ulike kunstnergruppene.

3. **Bevaring av fagfelleprinsippet**

NOU 2013:5, kap.13, pkt 13.4, s. 295

FFF vil trekke frem viktigheten av at stipendbehandlingen bygger på fagfelleprinsippet, hvor komitémedlemmer velges av medlemmer i kunstnerorganisasjonene, slik at kunstnerne selv behandler søknader som sakkyndige med kunstnerisk ekspertise og faglig kompetanse. Fagfelleprinsippet er viktig for feltets integritet, og FFF går inn for å forbedre og beskytte denne ordningen fremfor å innføre objektive kriterier som geografisk kvotering. FFF mener stipender bør utdeles basert på kunstnerisk kvalitet og aktivitet fremfor bostedskommune, og ser ingen dramatik i at halvparten av stipendene tildeles kunstnere i Oslo og omegn. At hovedstaden trekker til seg kunstnere fra hele landet er helt naturlig, da det er her visnings- og arbeidsmulighetene er flest og dermed kunstnermiljøet størst. FFF vil derfor bevare fagfelleprinsippet, men ser at komiteens legitimitet kan styrkes ved å innhente ett eksternt komitémedlem, for eksempel fra det internasjonale kunst- eller kritikermiljøet.

I vårt hørings svar til Kulturutredningen vil vi også gi noen generelle kommentarer:

• **Styrking av det visuelle kunstfeltet**

NOU 2013:4, kap.11, pkt. 11.8.1, s. 173

FFF er glade for at Kulturdepartementet i Stortingsmelding 23 varslet en satsning på det visuelle kunstfeltet, og vil trekke frem viktigheten av ytterligere styrking av et felt i sterk utvikling og med store utfordringer. Kulturutredningen 2014 skriver:

”Området billedkunst og kunsthåndverk fikk 4 % av realøkningen i de statlige bevilgningene til kultur i perioden 2006-2013, mens frivillighet, scenekunst, musikk og museum/kulturvern fikk henholdsvis 28%, 16%, 12% og 9% av realøkningen i samme periode.”

Med bakgrunn i disse tallene understreker FFF behovet for å likestille det visuelle kunstfeltet med andre kunstfelt i større grad. Vi mener det vil være naturlig at Kulturdepartementet øker bevilgningsprosenten til det visuelle kunstfeltet, for å utjevne forskjellene og stimulere utviklingen i den norske visuelle kunstnerstanden.

• **Styrking av enkeltkunstneres arbeidsvilkår**

NOU 2013:4 kap. 11, pkt 11.2.1, s. 104 og pkt. 11.2.3, s. 109

FFF er glade for at de store institusjonene har blitt styrket gjennom økte bevilgninger, men vil understreke behovet for også å styrke den ikke-institusjonaliserte kulturen - og særlig tilgodese

enkeltkunstnerne i større grad med øremerkede midler. Kunstnerformål er det området, som etter posten "allmenne kulturformål", har hatt den svakeste veksten siden 2005 med en realvekst på 6,5%, og det er nødvendig å få på plass ordninger for særlig skatt og trygdeytelser for sårbare enkeltkunstnere. Særlig for visuelle kunstnere er det store utfordringer med avlønning, vederlag og honorarer, og helt nødvendig å bedre deres sosiale rettigheter (pensjon, forsikringer, lønnet permisjon og sykdom) og økonomiske forhold (tilstrekkelige utstillingshonorarer og stipender uten avkortning).

- **Flere midler til stipender**

NOU 2013:4, kap.11, pkt.11.8.2, s. 178 og 180

Visuelle kunstnere er i større grad enn andre kunstnergruppen avhengig av stipender for å arbeide og produsere. Flere, romsligere og mer forutsigbare stipender vil tilrettelegge for gode produksjonsforhold og et godt arbeidsmiljø, og på denne måten stimulere til utveksling, møtepunkter, samarbeid og utvikling – et viktig grunnlag for en bred og aktiv kunstscene som står for en nasjonal kunstproduksjon av høy kvalitet.

Mvh

Kjersti Solberg Monsen
Daglig leder
Forbundet Frie Fotografer

Katinka Maraz
Styrenestleder
Forbundet Frie Fotografer